

Vaše značka UPCR-PB-2023/134161-
20211003
Sp. zn. 1446/2023/VOP/IR
Č. j. KVOP-27451/2023
Datum 25. července 2023

Vážená paní
Mgr. Renata Malichová, MSc.
ředitelka
Úřad práce ČR, krajská pobočka v Příbrami
náměstí T. G. Masaryka 145
261 01 Příbram

Vážená paní ředitelko,

děkuji za vyjádření k šetření podnětu paní A., bytem xxxx (stěžovatelka).

Šetřením jsem zjistil pochybení Úřadu práce ČR, krajské pobočky v Příbrami, kontaktního pracoviště Beroun (úřad práce), spočívající v tom, že při posouzení nároku stěžovatelky na příspěvek na bydlení od července 2022 zahrnul do rozhodného příjmu také příjmy ze samostatné výdělečné činnosti a vyplacený kompenzační bonus, přestože stěžovatelka v rozhodném období (2. čtvrtletí roku 2022) nevykonávala podnikatelskou činnost.

Dalšího pochybení se úřad práce dopustil tím, že rozhodl o odejmutí příspěvku na bydlení od července 2022 formou oznámení namísto rozhodnutí.

Přijměte následující vysvětlení.

Při posouzení nároku na příspěvek na bydlení úřad práce vychází z příjmů za rozhodné období, kterým je předchozí kalendářní čtvrtletí.¹ Pokud žadatel o dávku nebo příjemce dávky vykonával v tomto období samostatnou výdělečnou činnost, řídí se zápočet příjmů z této činnosti speciálními pravidly v § 5 odst. 4 až 6 zákona č. 117/1995 Sb., o státní sociální podpoře.

Kvůli pandemii covid-19 a souvisejícím opatřením muselo mnoho osob samostatně výdělečně činných (OSVČ) přerušit nebo podstatným způsobem omezit svou činnost. Tyto osoby mohly při splnění zákonných podmínek získat finanční podporu (tzv. kompenzační bonus), která jim měla alespoň částečně nahradit ušlý příjem.

Zákony, které upravují poskytování kompenzačního bonusu, stanoví, že kompenzační bonus se zohledňuje jako příjem při posouzení nároku na dávky státní sociální podpory a pomoci v hmotné nouzi.² Žádný z těchto zákonů však již neupravuje povahu tohoto příjmu (tj. zda jde o příjem ze samostatné činnosti, nebo jiný příjem podle zákona o daních z příjmů), a tím i způsob, jakým se započítává pro účely předmětných dávek. Ze zveřejněné

1 Srov. § 6 písm. a) zákona č. 117/1995 Sb., o státní sociální podpoře.

2 Srov. § 3 odst. 2 zákona č. 159/2020 Sb., o kompenzačním bonusu v souvislosti s krizovými opatřeními v souvislosti s výskytem koronaviru SARS CoV-2, § 8 odst. 3 zákona č. 461/2020 Sb., o kompenzačním bonusu v souvislosti se zákazem nebo omezením podnikatelské činnosti v souvislosti s výskytem koronaviru SARS CoV-2, § 9 odst. 3 zákona č. 95/2021 Sb., o kompenzačním bonusu pro rok 2021, a § 9 odst. 3 zákona č. 519/2021 Sb., o kompenzačním bonusu pro rok 2022.

informace poskytnuté Ministerstvem práce a sociálních věcí (ministerstvo) podle zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím, vyplývá, že **kompenzační bonus se zohledňuje stejným způsobem jako příjem ze samostatné výdělečné činnosti.**³ To znamená, že úřad práce k němu přihlíží při posouzení nároku na dávku pouze tehdy, pokud žadatel o dávku nebo příjemce dávky v rozhodném období pro zjišťování příjmů vykonával samostatnou výdělečnou činnost.

Úřad práce odňal stěžovatelce příspěvek na bydlení od července 2022, protože se jí ve 2. čtvrtletí podstatně zvýšily příjmy, a tím jí zanikl nárok na dávku.⁴ Do příjmů za 2. čtvrtletí úřad práce zahrnul vyplacenou podporu v nezaměstnanosti, příjmy ze samostatné výdělečné činnosti a také vyplacený kompenzační bonus.

Stěžovatelka již v březnu 2022 přerušila své živnostenské podnikání a zapsala se do evidence uchazečů o zaměstnání. Posledně uvedené vyplývá ze stěžovatelkou doloženého formuláře „Doklad o výši čtvrtletního příjmu“ za 1. čtvrtletí 2022.⁵ Ve formuláři „Doklad o výši čtvrtletního příjmu“ za 2. čtvrtletí 2022 sice stěžovatelka také zaškrtnula, že v daném období vykonávala samostatnou výdělečnou činnost, současně ale uvedla, že pobírala podporu v nezaměstnanosti.⁶

Právní úprava nepřipouští souběžný výkon samostatné výdělečné činnosti a vedení v evidenci uchazečů o zaměstnání (nárok na podporu v nezaměstnanosti má pouze uchazeč o zaměstnání).^{7,8} Stěžovatelka proto musela doložit, že ukončila nebo přerušila samostatnou výdělečnou činnost, již při podání žádosti o zařazení do evidence uchazečů o zaměstnání. Bez toho by ji příslušný úřad práce nezapsal do evidence.⁹ Informace o přerušení samostatné výdělečné činnosti stěžovatelky je navíc snadno ověřitelná náhledem do veřejné části živnostenského rejstříku.¹⁰

Úřad práce měl proto vyhodnotit stěžovatelkou uvedený údaj o výkonu samostatné výdělečné činnosti ve 2. čtvrtletí 2022 jako chybný a nepřihlížet k němu při vyhodnocení nároku na příspěvek na bydlení. Protože tak neučinil a zohlednil příjmy z této činnosti včetně vyplaceného kompenzačního bonusu při rozhodování o příspěvku na bydlení stěžovatelky, dopustil se pochybení, které vedlo k odejmutí dávky od července 2022.

Úřad práce pochybil také tím, že rozhodl o odejmutí příspěvku na bydlení stěžovatelky od července 2022 formou oznámení, a nikoli rozhodnutí, jak mu ukládá § 69 odst. 1 písm. b) zákona o státní sociální podpoře. Toto pochybení úřad práce již uznal a poučil pracovníci, která se ho dopustila, o správném postupu. Přijaté opatření považují

3 Poskytnutá informace je dostupná na: <https://www.mpsv.cz/documents/20142/4837218/%C4%8D.j.+MPSV+2023-121590+Kompenza%C4%8Dn%C3%AD+bonus.pdf/2d91a488-d93c-14c1-8e7a-bc142582bc5e>.

4 Oznámení ze dne 8. 9. 2022, č. j. 115531/22/BE.

5 Zaevidovaný dne 14. 3. 2022 pod č. j. 48374/22/BE.

6 Zaevidovaný dne 4. 7. 2022 pod č. j. 87628/22/BE.

7 Ustanovení § 39 zákona č. 435/2004 Sb., o zaměstnanosti.

8 Viz § 25 odst. 1 písm. b) zákona o zaměstnanosti.

9 Srov. § 27 odst. 2 zákona o zaměstnanosti.

10 https://www.rzp.cz/cgi-bin/aps_cacheWEB.sh?VSS_SERV=ZVWSBJFND.

za dostatečné. Pochybení spočívající v nesprávné formě rozhodnutí nevedlo ke zkrácení stěžovatelčích procesních práv, protože i proti oznámení o dávce je možné podat opravný prostředek (námitky). O tom úřad práce stěžovatelku poučil v oznámení o odejmutí dávky.

Vážená paní ředitelko, podle § 18 odst. 1 zákona č. 349/1999 Sb., o veřejném ochránci práv, Vás žádám, abyste se ve lhůtě 30 dnů od doručení tohoto dopisu vyjádřila ke zjištěnému pochybení ve věci určení rozhodného příjmu pro posouzení nároku stěžovatelky na příspěvek na bydlení od července 2022 a informovala mě o přijatých opatřeních k nápravě.

Děkuji Vám za spolupráci.

S pozdravem

JUDr. Stanislav Křeček
veřejný ochránce práv
(podepsáno elektronicky)